

Việt Nam Đẩy Nhanh Tiến Độ Triển Khai Cơ Chế
Mua Bán Điện Trực Tiếp: Những Thay Đổi Cốt Lõi
Theo Nghị Định 243/2026/NĐ-CP

Cập Nhật Pháp Lý | Tháng 8 Năm 2026

Ngày 26 tháng 6 năm 2026, Chính phủ Việt Nam đã chính thức ban hành Nghị định số 243/2026/NĐ-CP (**Nghị Định 243**) và có hiệu lực thi hành ngay từ ngày ký. Nghị Định 243 sửa đổi, bổ sung hai văn bản nền tảng trong khung pháp lý về năng lượng tái tạo tại Việt Nam: Nghị định số 57/2025/NĐ-CP (**Nghị Định 57**) quy định về cơ chế mua bán điện trực tiếp (**DPPA**) và Nghị định số 58/2025/NĐ-CP (**Nghị Định 58**) về phát triển năng lượng tái tạo và năng lượng mới.

Các nội dung sửa đổi thể hiện bước tiến lớn trong việc tự do hóa khung pháp lý DPPA, giúp hạ thấp điều kiện tiếp cận thị trường, bãi bỏ bớt các quy định áp trần giá, đơn giản hóa thủ tục hành chính và mở rộng các nhóm đối tượng tham gia thị trường. Quý khách hàng hiện đang đầu tư hoặc có kế hoạch đầu tư vào nguồn phát năng lượng tái tạo, hạ tầng trung tâm dữ liệu (data center) và vận hành khu công nghiệp cần chủ động rà soát lại cấu trúc hợp đồng và lộ trình tuân thủ pháp lý theo các quy định mới này.

1. Tổng Quan So Sánh: Nghị Định 243 vs Nghị Định 57

Bảng dưới đây tóm tắt các thay đổi cốt lõi đối với cơ chế DPPA được giới thiệu tại Nghị Định 243:

Tiêu chí	Nghị Định 57	Nghị Định 243
Mô Hình DPPA Qua Lưới Kết Nối Riêng (Off-Grid)		
Khách Hàng Mua Điện Đủ Điều Kiện	Khách hàng sử dụng điện lớn	Mở rộng: Bổ sung đơn vị bán lẻ điện tại các khu/cụm công nghiệp làm đối tượng tham gia ¹
Tiêu chí Khách hàng sử dụng điện lớn	Sản lượng tiêu thụ từ 200.000 kWh/tháng trở lên ²	Tối ưu hóa: Hạ ngưỡng sản lượng tiêu thụ xuống từ 20,000 kWh/tháng trở lên ³
Bán sản lượng điện dư từ điện mặt trời mái nhà cho Tổng công ty Điện lực (PC)	Giới hạn tối đa 20% sản lượng phát ra thực tế	Tăng lên: Giới hạn tối đa 50% sản lượng phát ra thực tế ⁴
Giá mua bán sản lượng điện dư điện mặt trời mái nhà cho PC	Tính theo giá điện năng thị trường điện bình quân (SMP) của năm trước liền kề do Đơn vị vận hành hệ thống điện và thị trường điện quốc gia (NSMO) công bố, không vượt quá khung giá phát điện áp dụng cho điện mặt trời mặt đất.	Giữ nguyên không đổi.

¹ Điều 1.1 Nghị Định 243.

² Điều 3.51 Thông tư 16/2025/TT-BCT.

³ Điều 3.51 Thông tư 29/2026/TT-BCT, có hiệu lực từ ngày 20 tháng 7 năm 2026.

⁴ Điều 1.6(c) Nghị Định 243.

Tên chủ	Nghị Định 57	Nghị Định 243
Cơ chế giá bán sản lượng điện dư điện mặt trời mái nhà cho Đơn vị bán lẻ điện	Theo thỏa thuận các bên nhưng phải tuân thủ nghiêm ngặt khung giá phát điện áp dụng cho điện mặt trời mặt đất	Tự do hóa: Do các bên tự thỏa thuận và không bị áp trần giá. ⁵
Đăng ký phát triển điện mặt trời mái nhà	Áp dụng bắt buộc đối với tất cả các chủ đầu tư	Miễn trừ: Không yêu cầu đối với Đơn vị phát điện (GENCO) đầu tư theo mô hình DPPA điện mặt trời mái nhà ⁶
Mô Hình DPPA Qua Lưới Điện Quốc Gia (Grid-Connected)		
Khách hàng sử dụng điện lớn	Các khách hàng sử dụng điện lớn thông thường	Mở rộng: Bổ sung các trung tâm dữ liệu (data center) và trạm sạc/cơ sở đổi pin xe điện. ⁷
Tiêu chí Khách hàng sử dụng điện lớn	Sản lượng tiêu thụ từ 200.000 kWh/tháng trở lên	Giữ nguyên không đổi.
Đơn vị bán lẻ điện	Các đơn vị bán lẻ điện tại các khu, cụm công nghiệp	Loại trừ: Các khu dân cư và các khu thương mại tự do đặc thù. ⁸
Trình tự, thủ tục tham gia	Gồm 7 bước	Rút gọn: Chỉ còn 3 bước ⁹

2. Mô Hình DPPA Qua Lưới Kết Nối Riêng (Off-Grid DPPA)

Mở rộng đối tượng tham gia

Việc bổ sung các đơn vị bán lẻ điện được cấp phép trong khu công nghiệp làm đối tượng tham gia DPPA hợp pháp tạo ra một mắt xích trung gian mới trong chuỗi cung ứng DPPA qua lưới kết nối riêng. Một đơn vị bán lẻ điện giờ đây có thể đồng thời đóng vai trò là Bên mua theo DPPA ký với Đơn vị phát điện (**GENCO**) và là Bên bán theo một DPPA riêng biệt ký với Khách hàng sử dụng điện lớn trong phân khu của mình. Các bên khi cấu trúc mô hình DPPA qua lưới kết nối riêng nhiều bên cần lưu ý cơ chế bảo lãnh tín dụng, phân bổ rủi ro giảm phát (curtailment) và nghĩa vụ đo đếm điện năng xuyên suốt hệ thống hai tầng này.

Thay đổi tiêu chí Khách Hàng Sử Dụng Điện Lớn

Việc hạ thấp ngưỡng sản lượng tiêu thụ của Khách hàng sử dụng điện lớn xuống mức từ 20.000 kWh/tháng (thay vì 200.000 kWh/tháng) là thay đổi mang tính thương mại bước ngoặt cho mô hình kết nối riêng. Quy định này mở rộng đáng kể tập khách hàng doanh nghiệp đủ điều kiện tham gia và cần được đối chiếu ngay với danh mục khách

⁵ Điều 1.6(đ) Nghị Định 243.

⁶ Điều 1.8 Nghị Định 243.

⁷ Điều 1.2 Nghị Định 243.

⁸ Điều 1.10(a) Nghị Định 243.

⁹ Điều 1.22 Nghị Định 243.

hàng tiềm năng hiện tại. Lưu ý rằng ngưỡng sản lượng 200.000 kWh/tháng vẫn giữ nguyên đối với mô hình DPPA qua lưới điện quốc gia.

Tăng trần sản lượng điện dư và tự do hóa cơ chế giá

Tỷ lệ sản lượng điện mặt trời mái nhà dư thừa mà một GENCO được phép bán cho EVN, các tổng công ty phát điện thành viên hoặc các tổng công ty điện lực (**PC**) đã được nâng từ 20% lên 50% sản lượng phát ra thực tế. Giá mua bán áp dụng — dựa trên giá điện năng thị trường điện bình quân (**SMP**) của năm lịch sánh trước đó do Công ty TNHH MTV Vận hành hệ thống điện và thị trường điện Quốc gia (**NSMO**) công bố và không vượt quá trần khung giá phát điện mặt trời mặt đất — được giữ nguyên.

Đáng chú ý, đối với sản lượng điện dư bán trực tiếp cho các đơn vị bán lẻ điện được cấp phép trong khu, cụm công nghiệp, Nghị định 243 đã **bãi bỏ** hoàn toàn quy định áp trần giá vốn có trước đây tại Nghị Định 57. Giá mua bán điện hiện nay hoàn toàn do các bên tự thỏa thuận và định đoạt mà không phụ thuộc vào bất kỳ mức giá trần pháp lý nào. Điều này mang lại sự linh hoạt thương mại thực chất cho các GENCO sở hữu tài sản điện mặt trời mái nhà trong khu công nghiệp. Trên thực tế, giá đàm phán sẽ tham chiếu theo giá thị trường tại thời điểm giao dịch, nhưng việc loại bỏ trần pháp lý đã cởi trói đáng kể biên lợi nhuận kỳ vọng của các bên.

Bãi bỏ thủ tục đăng ký phát triển điện mặt trời mái nhà đối với GENCO

Nghĩa vụ thực hiện thủ tục đăng ký phát triển điện mặt trời mái nhà — trước đây áp dụng bắt buộc cho mọi đối tượng — nay đã được bãi bỏ đối với các GENCO đầu tư vào các dự án DPPA điện mặt trời mái nhà. Quy định này giúp cắt giảm một thủ tục hành chính rườm rà cho các dự án do GENCO làm chủ đầu tư và rút ngắn đáng kể thời gian đưa dự án vào vận hành thương mại.

3. Mô Hình DPPA Qua Lưới Điện Quốc Gia (Grid-connected DPPA)

Mở rộng danh mục Khách Hàng Sử Dụng Điện Lớn

Nghị định 243 bổ sung rõ ràng các trung tâm dữ liệu (data center) và các trạm sạc/cơ sở đổi pin xe điện vào nhóm Khách Hàng Sử Dụng Điện Lớn đủ điều kiện áp dụng mô hình qua lưới điện quốc gia. Đặc biệt đối với cấu trúc ngành trung tâm dữ liệu, quy định này giải quyết triệt để những điểm mờ pháp lý vốn là rào cản lặp đi lặp lại trong các cuộc đàm phán DPPA trước đây, giúp các nhà phát triển và vận hành data center tự tin thiết lập cấu trúc mua bán điện mà không còn lo ngại về rủi ro không đủ tư cách pháp lý như thời Nghị Định 57.

Ranh giới tham gia của Đơn vị bán lẻ điện

Dù các đơn vị bán lẻ điện khu công nghiệp được phép tham gia mô hình DPPA qua lưới kết nối riêng, Nghị Định 243 vẫn giữ một ranh giới kiểm soát nghiêm ngặt đối với mô hình qua lưới điện quốc gia: các đơn vị bán lẻ tại khu dân cư và các khu thương mại tự do đặc thù tiếp tục bị loại trừ. Điều này phản ánh định hướng chính sách rõ ràng nhằm giới hạn việc tự do hóa thị trường bán lẻ điện trong các khu vực sản xuất công nghiệp tập trung, bảo vệ tính toàn vẹn của lưới điện phân phối quốc gia. Các khách hàng sở hữu tài sản hoặc hoạt động ở vùng giáp ranh giữa khu công nghiệp và phi công nghiệp cần có văn bản xác nhận phân khu chính thức trước khi áp dụng các điều kiện ưu đãi này.

Đơn giản hóa thủ tục tham gia bằng quy trình ba bước

Quy trình đăng ký bảy bước phức tạp tại Nghị Định 57 đã được thay thế bằng một quy trình hợp nhất chỉ gồm ba bước. Điểm cải cách thực tiễn nhất là việc gộp toàn bộ hồ

sơ đệ trình thành một bộ hồ sơ tập trung duy nhất nộp lên NSMO thông qua một đơn vị đại diện được ủy quyền. Các bên cần thống nhất ngay từ đầu giai đoạn đàm phán về việc bên nào sẽ đóng vai trò là bên đại diện ủy quyền, đồng thời đảm bảo văn bản thỏa thuận tỷ lệ phân bổ sản lượng phát hành (bắt buộc trong hồ sơ) phải được hoàn thiện song song với Hợp đồng mua bán điện (**PPA**) và Hợp đồng kỳ hạn điện (**CfD**), thay vì xem đây là thủ tục hành chính xử lý sau khi ký kết.

Quy trình ba bước cụ thể gồm:

- (i) Bước 1 – Ký kết các hợp đồng thương mại: GENCO cùng Khách hàng sử dụng điện lớn hoặc Đơn vị bán lẻ điện tiến hành đàm phán và ký kết PPA và CfD. Ngày có hiệu lực của các hợp đồng này hoàn toàn tuân theo thỏa thuận thương mại tự nguyện của các bên.
- (ii) Bước 2 – Nộp hồ sơ tập trung: Một bộ hồ sơ hợp nhất được nộp lên NSMO thông qua một đại diện được ủy quyền chỉ định (có thể là GENCO, Khách hàng sử dụng điện lớn hoặc Đơn vị bán lẻ điện). Ngoài các văn bản kỹ thuật, hồ sơ gồm các văn bản sau: (i) Tờ khai đăng ký tham gia cơ chế DPPA; (ii) Bản sao PPA và CfD đã ký; (iii) Hồ sơ đăng ký tham gia thị trường bán buôn điện cạnh tranh; và (iv) Văn bản thỏa thuận về tỷ lệ phân bổ sản lượng điện năng của GENCO cho các Khách hàng/Đơn vị bán lẻ liên quan.
- (iii) Bước 3 – Thẩm định và Xác nhận vận hành: NSMO tiến hành rà soát hồ sơ và lập báo cáo quản lý gửi Bộ Công Thương (**MOIT**). Cơ chế DPPA của các bên sẽ chính thức có hiệu lực kể từ ngày NSMO phát hành thông báo bằng văn bản xác nhận việc tham gia gửi đến các Tổng công ty Điện lực (PC), GENCO, Khách hàng sử dụng điện lớn và Đơn vị bán lẻ điện liên quan.

4. Quy Định Chuyển Tiếp

Nghị Định 243 quy định các điều khoản chuyển tiếp rõ ràng, ảnh hưởng trực tiếp đến trạng thái của các dự án hiện hữu hoặc các hồ sơ đang chờ phê duyệt:¹⁰

- (i) Các PPA và hợp đồng mua bán điện dư đã ký: Các hợp đồng được ký kết hợp pháp trước ngày 26 tháng 6 năm 2026 tiếp tục duy trì hiệu lực và giá trị thi hành theo đúng các điều khoản gốc. Tuy nhiên, các bên hoàn toàn có quyền chủ động đàm phán lại và ký sửa đổi bổ sung để áp dụng các cơ chế ưu đãi tốt hơn từ Nghị định 243.
- (ii) Giấy chứng nhận đăng ký và thông báo chính thức đã ban hành: Tất cả các văn bản chấp thuận, chứng nhận đăng ký được cấp hợp pháp theo Nghị định số 135/2024/NĐ-CP, Nghị Định 57 hoặc Nghị Định 58 trước ngày Nghị Định 243 có hiệu lực đều tiếp tục có giá trị pháp lý. Mọi thủ tục điều chỉnh, sửa đổi phát sinh sau này mới phải thực hiện theo phom mẫu của Nghị định 243.
- (iii) Hồ sơ hành chính đang trong quá trình thụ lý: Các hồ sơ đăng ký điện mặt trời mái nhà đã nộp nhưng chưa hoàn thành phê duyệt trước ngày 26 tháng 6 năm 2026 sẽ tiếp tục được giải quyết dựa trên khung quy định cũ. Tương tự, các hồ sơ đề xuất khảo sát điện gió ngoài khơi nộp trước ngày hiệu lực cũng được xem xét và định đoạt theo các quy tắc cũ.

¹⁰ Điều 3 Nghị Định 243.

Khuyến Nghị Thực Tiễn

Nghị định 243 phát đi một tín hiệu chính sách nhất quán và mạnh mẽ: Chính phủ Việt Nam quyết tâm mở rộng sự tham gia của khối tư nhân vào thị trường mua bán năng lượng tái tạo và triệt tiêu các lực cản cấu trúc vốn làm chậm tốc độ áp dụng DPPA trước đây. Những bước đi như hạ điều kiện sản lượng đối với mô hình DPPA qua lưới kết nối riêng, cởi trói giá bán lẻ khu công nghiệp và tinh gọn quy trình qua lưới xuống 3 bước đều là các cải cách cốt vật chất — gộp chung lại, đây là đợt tái định hình khung pháp lý DPPA mạnh mẽ nhất kể từ khi ban hành Nghị Định 57.

Đối với các quý khách hàng đang ở giai đoạn thương thảo hợp đồng hoặc đang cấu trúc dự án năng lượng tái tạo tại Việt Nam, việc cân nhắc thời điểm ký kết và đưa ra quyết định có điều chỉnh theo khung Nghị định 243 hay không cần được ưu tiên xử lý ngay. Riêng với các nhà phát triển và vận hành trung tâm dữ liệu, việc được định danh chính thức là Khách hàng sử dụng điện lớn đủ điều kiện giúp gạt bỏ hoàn toàn rủi ro cấu trúc và cần phải được tích hợp ngay vào chiến lược thu mua điện năng dài hạn mà không được chậm trễ.

Tác giả

Hồ Thụy Ngọc Trâm
Luật Sư Thành Viên
tram.ho@frasersvn.com

Đặng Đình Đức
Luật Sư
duc.dang@frasersvn.com

Văn phòng TP. Hồ Chí Minh

Số 19.01, tầng 19, Tòa nhà Đức
33 Lê Duẩn, Phường Sài Gòn
Thành phố Hồ Chí Minh
Điện thoại: +84 28 3824 2733

Văn phòng Hà Nội

Số 1503, tầng 15, Tòa nhà Pacific Place
83B Lý Thường Kiệt, Phường Cửa Nam
Hà Nội, Việt Nam
Điện thoại: +84 24 3946 1203

Website www.frasersvn.com
Email legalenquiries@frasersvn.com

Bài viết này chỉ cung cấp một bản tóm tắt về chủ đề được đề cập, mà không có bất kỳ nghĩa vụ nào do Công Ty Luật Frasers chịu trách nhiệm. Bản tóm tắt không nhằm mục đích cũng như không nên dựa vào nó để thay thế cho lời khuyên pháp lý.

© Bản quyền của bài viết thuộc về Công Ty Luật Frasers.